

Nuorten Palvelu ry

Itseohjautuvuus

Omatoimiset nuoret omatoimikirjastossa –koulutus

12.11.2020

Mikko Leppävuori

Jotta jokaisella olisi joku, joka kuuntelee ja kuulee

Keskenään

- Nuoret ovat omatoimiaikana keskenään ja toimenpiteet pitää tehdä ennakkoon
- Yhteisen tilan käyttöön pitää antaa opastusta
- Esimerkiksi Jynkän omatoimikirjaston avaamisen jälkeen paljon aikaa kului asiakkaiden opastamiseen, informointiin ja viestintään
- Nuorten toimijuuteen kohdistuu moninaisia vaatimuksia ja ihanteita – odotusarvona aktiivinen ja osallistuva. (Kiilakoski 2012)

Houkutusia

- Kun ollaan keskenään, tulee helposti
  - Illuusio valvomattomasta tilasta
  - Kehitelyä porukassa 'hyviä ideoita'
  - Yllytettyä jota kuta tekemään tyhmyyksiä
  - Provosoiduttua huomautuksista
  - Nuhjattua, jotka voivat eskaloitua isommiksi tönimisisiksi
- Turvalliset aikuiset puuttuvat

Vertaiskontrolli?

- Emme voi ajatella, että nuoret toimisivat toistensa vartijoina
- Vaatii todella paljon, jos asettuu porukan mielipidettä vastaan
- ”Mä oon vähän semmonen nössykkä, että meen vähän muitten mukana joissakin asioissa ja liian kiltti, että ei oikein tuu sanottua, vaikka ehkä tarviinkin joskus jostain asioista.”
  - Anna Juntunen: Nuoret ja elävä toimijuuden tunto elämänkulun käännekohtissa, Janus vol 28, 2020

Itsesäätely

- Tarkoittaa oman käyttäytymisen muokkaamista tilanteisiin sopivaksi
- Kun tarvitaan itsenäistä toimintaa ja aloitekykyä, silloin tarvitsee paljon itsesäätelyä
- Itsesäätelytaidot vaikuttavat siihen, miten toimii erilaisissa arjen sosiaalisissa tilanteissa ja millaista on vuorovaikutuksen laatu.

Koulun terveyskirjasto

Itsesäätely

Itsesäätely ei ole synnynnäinen ominaisuus vaan taito, jonka voi oppia

Itsemääräämisteoria

- **PÄTEVYYS:** *nuoren saama positiivinen palaute osaamisestaan saa hänet uskomaan itseensä.*
- Kaikki ihmiset tarvitsevat positiivista palautetta, erityisesti nuoret elävät aikaa, jolloin he etsivät itseään ja muodostavat identiteettiä. Nuori tarvitsee kannustavaa ja vahvistavaa palautetta.
- Kannustavan palautteen antaminen on yllättävän vaikeaa myös kasvatusalan ammattilaisille.

kohtaanuori.metropolia.fi

Itsemääräämisteoria

- *AUTONOMIA: nuoren kokemus mahdollisuuksista vaikuttaa omiin asioihin/päätöksiin lisää kokemusta itsemääräämisoikeudesta / yksilöllisyydestä.*
- Itseohjautuvuus ei tarkoita riippumattomuutta, vaan yhteisön jäsenet ovat myönteisellä tavalla riippuvaisia toisistaan.
- *YHTEENKUULUVUUS/YHTEISÖLLISYYS: ryhmään hyväksytyksi tulemisen kokemus edistää nuoren itsearvostusta.*
- Jokainen ihminen tavoittelee yhteyttä toisiin ihmisiin. Tämä myös saa tekemään hyvää yhteisön hyväksi.

kohtaanuori.metropolia.fi

kohtaanuori.metropolia.fi

Huoneentaulu: Mitä nuori toivoo kohtaamiselta?

Kysy minulta mitä kuuluu!
Haluan tulla nähdyksi!

Älä tee minun puolestani!
Voisinko jopa päättää mitä teemme
tänään?

Lohduta minua!
Toivon salaa, että joku nostaa
minut jaloilleni.

Kerro, että olen sinulle tärkeä!
Sano se. Joka päivä!

Vakuuta, ettet hylkää minua, vaikka
olen hankala!
Muista, että hankaluuteni on
toiveeni valeasussa.

Saisinko hetken aikaasi?
Tiedän, että meitä on monta, mutta
edes yksi oma sana minulle
päivässä!

Tehdään yhdessä!
Syödään vaikka samassa pöydässä!

Kelpaanko yhteiskunnalle?
Olen saanut monesti kuulla, etten
kelpaa.

Nauretaan yhdessä!
Aina ei jaksakaan olla vakava. Ei edes
joka kerta!

Miten kehitän nuoren itsesäätelyä?

- Ei ajatella käyttäytymisen tukea liian monimutkaisesti
- Pyritään muuttamaan ympäristöä (jos se on mahdollista) odotustenmukaista käyttäytymistä tukevaksi ja näin ennalta ehkäisemään häiriökäyttäytymisen ilmenemistä.
- Tilanteiden ennakoitavuutta vahvistetaan. [henkilökunnan yhtenäiset toimintamallit]
- Viestitään selkeästi käyttäytymisodotukset.
- Annetaan positiivista palautetta.

Vesa Närhi (neuropsykologian erikoispsykologi)

Miten kehitän nuoren itsesäätelyä?

- Käyttäytymisodotukset muotoillaan yhdessä [nuorten] kanssa.
- Laitetaan ne näkyville.
- Tarvittaessa muistutetaan.

- Korkeintaan viisi ja positiivisesti muotoiltuja.

Vesa Närhi (neuropsykologian erikoispsykologi)

Mitä sitten tehtäisiin?

- Pelisääntöprosessi
- Some-lähettiläs
- Tapahtumien järjestäminen yhdessä
- Yöpyminen kirjastossa

Osallisuus

- Osallisuuteen liittyy kiinteästi itseohjautuvuus
- Jokaisella ihmisellä on halu vaikuttaa omaan arkeen ja elämäntapaan
- ”Nuoret eivät sanoneet mitään”
- -> ei ole aikaisemmin kysytty, joten ei taitoa vastata
- -> ei ole kerrottu missä vastauksia käsitellään
- -> onko jotain tehty tai mitä aiotaan tehdä
- Jotta haluaa vastata, täytyy tietää, että sillä on väliä.

Annakaisa Oksava, Metropolia amk

Tauko!